

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izaja vsak četrtlet in veča s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge tuzemne države 5 K. Kdor hoče sam po nje, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Odje „Kotliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vit. — Uredništvo: Korvška cesta št. 5. — Računati se ne vračajo. — Upravništvo: Korvška cesta št. 5, sprejemni naročnine, tiskarstvo in reklamacije.

Za tiskarstvo se plačuje od enostopne petilivrite za enkrat 18 vit., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vit. Za volkarske oglase primeren popust. V oddelku „Mala znamenja“ stane beseda 5 vit. Pariz in zahvale vsaka petilivrite 26 vit., izjave in Poštane 26 vit. — Tiskarstvo se sprejemajo do tveča opušča. — Naročnina reklamacije se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru.

Obnovite naročnino!

Za novo leto.

Blagoslovljeno novo leto želimo vsem, ki bodo žitali te vrstice, kaj nam novo leto prinese, ne vemo, toda vsi želimo, da nam prinese za našo domovino čast in ugoden mir. Potem ne bo novo leto samo blagoslovljeno, ampak tudi veselo in srečno. Naši domovi ne bodo več osamljeni, na naših poljih bodo rezali brazde krepki možje, travnike kosili brhki mladeniči, trto bo oskrboval zopet skrben gospodar in po naših gozdovih bo odmevalo ukanje iz zdravih moških grl. Z mirom se bo vrnilo tudi življenje v naše hiše in gospodarstva.

Toda dokler sovražniki ne odložijo svojega morilnega orožja, moramo vstrajati v tem boju. Tarnanje nič ne pomaga, ampak samo hladni razum in odločna volja, da premagamo vse težave. Ne pripustimo, da bi klonili pod težkim križem, ki nam ga je Bog naložil na rame, ampak v težavnih časih se izkažimo kot ljudje velikega duševnega obzorja in vse premagajoče odporne sile. Ne tlačimo drug drugega k zemlji, ne jemljimo si poguma, ampak drug drugega se podpirajmo. Kdor bi hotel pasti, ga dvignimo in držimo!

Slovensko časopisje ima v teh velikih, a težavnih časih izvršiti med svojim narodom veliko nalogo. Kazati mora ljudstvu velike dogodke, ki se vršijo sedaj pred našimi očmi na krvavih poljanah in v diplomatskih dvoranah, tolažiti ga mora v žalosti in trpljenju, ki sta si naredili dandanes mnogoštevilne steze k našim hišam, vlivati mora pogum za bodoče cilje, ki jih mora imeti v domačem gospodarstvu in javnem življenju, razmotrivati mora naloge Avstrije, ki bo jih imela po vojski, in skrbno mora paziti, da ne bo niti zdaj niti po vojski naša pravična slovenska stvar kake škode trpela. Obenem pa mora biti slovensko časopisje trdna vez med onimi, ki so morali v strelske jarke, in onimi, ki so ostali doma v skrbeh in preobilnem delu.

„Slovenski Gospodar“ si laska, da je to nalogo dosedaj dobro izvrševal. Dokaz za to mu je zaupanje, ki si ga je posebno v vojskinem času pridobil in sicer med slovenskim vojaštvom in slovenskim ljudstvom doma. Danes šteje nad 23.000 naročnikov. Uredništvo in upravništvo se bo trudilo, da bode tudi po novem letu storilo svojo dolžnost. Za to se naj stari naročniki zopet in novi nanovo oglašijo. „Slovenski Gospodar“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K.

Dr. Janez Evang. Krek.

Velik kmečki in delavski prijatelj.

Slovenski kmet in delavec je vsakemu rad hvaležen, kdorkoli mu je prijazen. Svoje srce pa da človeku, o katerem ve, da dela in se trudi zanj. Za to bo povsod, kjerkoli prebivajo zavedni slovenski kmetje in delavci, zavladalo veselje in hvaležnost, da je Bog dal velikemu njihovem prijatelju, dr. Janezu Ev. Krecku, doživeti na božični dan 50letnico njegovega rojstva.

Prva knjiga, katero je dr. Krek spisal, je bila „Crno bukve kmečkemu stanu.“ V njej je zarisal program za svoje življenje: pomagati bednemu slovenskemu ljudstvu do napredka. Z velikimi talenti, ki mu jih je Bog podaril, in z obsežnim znanjem se je poprijel dela, da izvrši svoj program. Le vkup, le vkup uboga gmajna, je klical Slovincem, ter jih zbiral na

zborovanjih, kjer jih je bodril in učil, jih organiziral v društva, po katerih bi naj zastopali težnje svojega stanu, jim ustanavljal zadruge, da jih je otel o-deruštva in pospešil njih gospodarski razvoj, ter jim v vsaki župniji ustanovil izobraževalno društvo, da bi dobili v njih izobrazbo. Ako se danes splošno trdi, da stoji slovenski kmet obnem s češkim kmetom med kmeti na višku organizacije in izobrazbe v Avstriji, ni to v premelem zaslugu dr. Kreckova. In isto skrb je imel tudi za slovensko delavstvo. Sloveneci sicer nimamo veliko industrije, za to tudi ne pre- mnogo delavstva, vendar dr. Krek tudi ni šel mimo teh maloštevilnih trpinov, temveč jim posvetil svojo skrb ter jih organiziral.

Vsem Slovincem je znano dr. Kreckovo ime tudi po „Zgodbah sv. pisma“, katerih nadaljevanje mu je Družba sv. Mohorja poverila, ko je dr. Lampe zatisnil za vedno svoje oči. Dr. Krek je bogoslovni profesor v Ljubljani, zastopnik kamniškega ter moravškega okraja v državnem in deželnem zboru ter predsednik Zadrugne Zveze in Slovenske Krščansko-Socijalne Zveze. Obmejnim Slovincem je dr. Krek posebno ljub ne samo, ker je rad zahajal med nje na posvečevanja, zborovanja in socijalne tečaje, ampak ker je kazal vedno veliko razumevanje za naše narodne boje in težavne obmejne razmere. Njegova zaslug je, da so obmejni Slovinci dobili zaupanje do organizacij v središču Slovenije in da se je vsled tega razvil ožji stik z osebami na Kranjskem, ki stojijo v ospredju političnega, gospodarskega, slovstvenega in znanstvenega gibanja. In ta ožji stik ni bil niti nam niti Kranjcem škodljiv.

Ob 50letnici dr. Kreckovega rojstva izreka slovenski kmet in delavec zahvalo dr. Krecku za vsenje-govo ljubezen, skrb in delo ter prosi Boga, da bi mu dal milost, nadaljevati svoje katoliški cerkvi, slovenski domovini in ljubi Avstriji koristno delovanje do skrajnih mej človeškega življenja! Bog ž njim!

Slovence hvalijo.

Leta 1912 so hoteli dognati, kako vrednost in ceno ima človeški material, ki ga dajo posamezne narodnosti armadi. Na podlagi teh uradnih podatkov je prinesel potem vojaški strokovni list „Vedette“ statističen članek o uspehu te raziskave, ki je izpadla za nas Slovence nad vse sijajno. Uradno se je takrat ugotovilo in razglasilo dejstvo, da so naši slovenski vojniki v zdravstvenem oziru najdragoce-nejši človeški material, kar ga premore avstro-ogrška armada: „Med Slovenci je na dan povprečno najmanj bolnikov, odpade najmanj službenih dni in na vsakega posameznega moža pride najmanj bolniš-kih dni, ako se razdeli število vseh bolniških dni, ki zadenejo moštvo, na posameznika.“ (Die Slovenen haben den geringsten durchschnittlichen täglichen Krankenstand, den kleinsten Verlust an Diensttagen und die geringste Zahl der auf jeden Mann des Gesamt-krankenstandes entfallenden Krankentage.) —

Odlikovanci slovenskošta-jerskega pešpolka št. 87.

V tretji in četrti italijanski ofenzivi si je naš slovenskoštajerski pešpolk št. 87 priboril nevenlji-

vih lavorik. Naši slovenski fantje in možje so se borili proti dednemu sovražniku kakor levi. Vojskovo-đe, častniki, posebno pa slovenski narod je ponosen na junaške čine vrlih naših rojakov. Naše armadno vodstvo je v znak izrednega junaštva pri 87. pešpol-ku odlikovalo izjemoma veliko število mož in mlade-ničev. V naslednjem prinašamo imena naših odliko-vancev:

Srebrno svetinjo I. vrste so do-bili:

Praporščaki Friedr. Heller, Hugo Evers, Josip Grilc, Lecin Heller, Stanislav Belan; kadet Gg. Ulrich; stabni narednik Ivan Rozman; narednik Ivan Mikša; četovodje Anton Čobal, Ig. Kunc, M. Lang, Anton Petelinšek, Roman Urnhaut, Josip Žgank, Iv. Urlep; enoletni prostovoljec-desetnik titularni četovo-dja Feliks Trstenjak; desetnik titularni četovodja G. Sekirnik; desetniki Anton John, Anton Kokol, Vinc. Marn, Franc Matko, Ivan Pozan, Helidor Trnik, Iv. Vidovič, Franc Zieret, Anton Zeleznik, enoletni pro-stovoljec poddesetnik Ivan Moravec; prostovoljec V. Jopp; pešci Ivan Kozar, Ivan Cvetko, J. Glazar, J. Gabrijan, Franc Lesnikar, Josip Pukl, Jar. Turnov-sky in poddesetnik Franc Petek.

Srebrno svetinjo II. vrste so do-bili:

Praporščaka Leopold Ernst in Franc Matau-šek; naredniki Josip Labogar, Maks Zaveršnik, in Ivan Gabron; četovodja titularni narednik Ivan Co-meršek; četovodje Franc Leben, Jakob Jazbec, Fran Potočnik, Henrik Preložnik, Albin Brumen, Josip Ko-žnik, Ivan Ritanšek; enoletni prostovoljec titularni četovodja Henrik Kodella; enoletni prostovoljec titu-larni četovodja Peter Romano; desetnika titularna četovodja Anton Gubenšek in Ivan Cenc; enoletni prostovoljec desetnik Josip Vrabec; desetniki: Josip Kokot, Franc Borovnik, Franc Knar, L. Schwarz, I. Zodarn, Ferdo Goričan, Metod Babič, Anton Medve-šek, Anton Krajnc, Matija Topolovec, Ivan Košec, Leopold Kump, Anton Knez, J. Uršič, Florijan Fa-lant, Aleksander Derčar, Pavel Planinc, Andr. Sti-berc, Ivan Saitegl, Henrik Lupše; poddesetnik titu-larni desetnik Boštjan Celinšek; poddesetniki Franc Čuperl, Anton Cepin, Josip Peršak, Viktor Božiček, Alojzij Božiček, Roman Trtinek, Peter Topolovec, Iv. Gmefner, Franc Bračič, Ivan Kosi, Ivan Kovačič, Maks Bračun, Alojzij Mueller, Dominik Cizelj; pe-šec titularni poddesetnik Josip Krajnc; pešci Friderik Majcen, Alojz Petek, Mihael Kinzl, Anton Hri-beršek, Anton Kregel, Alojz Aubrecht, Anton Cucer, Ivan Les, Franc Kolmanič, Mihael Tajnikar, Franc Sotovšek, Anton Baranya, Ivan Hošek, Anton Rak, Ivan Satler, Anton Golob, Mihael Požarnik, Alojzij Podmenik, Franc Popijal, Josip Punis, Ferdo Cest-nik, Franc Ivančič, Roman Jaschi, Peopold Glinšek, Ivan Plochl; sanitetni kadet Alojz Frischmann; de-setnika Alojz Nerguč in Ivan Lojen; poddesetnika I. Potočnik, Josip Penič in pešec Franc Petek.

Bronasto svetinjo so dobili:

Praporščaki Franc Lischka, Josip Cvetko, Iv. Kapalka, Ad. Kohout; stabni narednik Viktor Notar; Ivan Lemeš; narednik Peter Schwarz; četovodja tit. narednik Robert Sovič; polkovni trobentač J. Kunst; četovodje Franc Emeršič, Ivan Kojcan, Vincenc Vo-gel, Ig. Smole, Albin Petovar, desetniki tit. četovod-je Peter Rozdne, Ivan Otorupec in Mat. Worina; če-tovodja Valentin Juc; desetniki G. Smigoc, F. Vreč-ko, Jakob Koželj, G. Rastovšek, Mat. Lahuta, Mart. Čapl, Anton Ogrizek, Josip Koželj, Franc Dokl, Fr. Orašek, Mat. Plečko, Mihael Romih, Ed. Srdinko, M. Simon Sinko, Franc Studenka, Josip Strehar, pod-desetnik tit. desetnik Franc Rois, poddesetniki Ivan Bizjak, Karl Deželak, Jakob Eckschlagar, F. Gobeo, Rudolf Hertč, Jakob Kochmann, Franc Mostar, Jos. Perko, Anton Pukl, Anton Skoro, Anton Strniša, L.